

DRINGEND VERZOEK

Het Bestuur verzoekt dringend de contributie over 1942, ten bedrage van f 3.50, te storten op girorekening 125366 ten name van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

In Augustus wordt geen vergadering gehouden.

Woensdag 2 September te 6 uur wordt de JAARVERGADERING gehouden, waaraan de gewone vergadering aansluit.

Agenda der jaarvergadering.

1. Opening.
2. Verslag van den Secretaris.
3. Financiëel verslag der Kascommissie.
4. Benoeming van vier bestuursleden, één wegens overlijden van den heer Marres en drie wegens het periodiek aftreden van de heeren: Fr. v. Rummelen, Jos. Cremers en L. Grossier.
5. Rondvraag.
6. Sluiting.

NIEUW LID.

Dr. Mendes de Leon, Geneesheer-Directeur „Calvariëberg“, Abtstraat, Maastricht.

VERSLAG

DER MAANDELIJSKE VERGADERING
VAN 1 JULI 1942.

Aanwezig de dames: W. v. d. Geyn, L. Maurenbrecher-Bonemeyer, D. Kooyman, T. Dutting, M. Kofman-Kamminga, J. v. Goethem, G. v. Goethem, T. Maessen en A. Nahon, benevens de heeren: Jos. Cremers, L. Grossier, A. Adelbert, A. Maurenbrecher, R. Kofman, C. Bouchoms, D. v. Gugten, E. v. Beneden, L. Gregoire, Br. Maurerentius, Br. Christoforus, H. Koene, J. Schoenmakers, J. Brouwers, W. Otten, P. Rongen, H. Houx, J. Rijk, M. Mommers, P. Wassenberg, L. Leysen, J. Maessen, W. Onstenk, M. Kemp, D. v. Schaik, E. v. Maastricht, P. v. Hest en G. Waage.

De Voorzitter, Rector Jos. Cremers, opent de vergadering en herdenkt onzen overleden Penningmeester.

Ir. P. Marres.

Op dezen dag, nu wij den heer Marres, onzen Penningmeester, naar zijn laatste rustplaats hebben gebracht, past het ons een woord van dankbare herinnering uit te spreken aan zijn nagedachtenis.

De heer Marres is meer dan 10 jaar penningmeester geweest van ons Genootschap en heeft ons geldelijk bezit beheerd, zooals 't een goed financier betaamt. Niet altijd is de functie van penningmeester aangenaam. Hij moet vaak remmen, als de geldmiddelen niet toelaten groote plannen ten uitvoer te brengen. Hij moet vergeetachtige leden aanmanen hun contributie te betalen. Hoe ongaarne deed onze penningmeester dat, maar hij deed het ter wille van ons Genootschap. Voor zijn beheer zeggen wij hem dank.

Maar er is meer.

Zien wij rond in ons Museum, dan zien wij vele fossielen uit het Diluvium, we denken o.a. aan vele mammoet- en neushoorn-resten, geschonken door den heer Marres. Hij toch was tot voor eenige jaren eigenaar en directeur van de modelsteenbakkerij de Belvédère te Caberg en werd er iets gevonden bij 't delven, onmiddellijk kreeg ik een telefoontje met de mededeeling, dat er weer iets gevonden was. Dank zij zijn interesse en welwillendheid kwam ons Museum zoo in 't bezit van menig mooi en waardevol object.

Zijn belangstelling ging eveneens uit naar de archaeologie. Als wijlen Pastoor Kengen de hut-kommen te Caberg kon blootleggen, was dit mogelijk door de oplettendheid, belangstelling en welwillendheid van onzen penningmeester.

Dankbaar zullen wij hem blijven herinneren.

Moge hij rusten in vrede.

Een vrede, die hem helaas in de laatste jaren van zijn ziekte niet ten deel mocht vallen.

Wij bewaren aan hem de herinnering van een goed mensch.

De vergadering gaat dan over tot haar gewone werkzaamheden.

Naar aanleiding van een vraag op de vorige vergadering toont de heer Mommers een paar nesten van merel en zanglijster en wijst op 't verschil. Dat van de zanglijster is van binnen bekleed met een laag, die de vogel maakt uit houtmoolm, die met speeksel vermengd wordt en zóó glad uitgestreken, dat 't lijkt of de binnenkant „op de draaischijf van een pottenbakker gemaakt was“ (Voigt, Singvögel). Eigenaardig is, dat deze binnenlaag gedurende de geheele broedperiode vochtig aanvoelt. „Inwendig is het nest, zoolang er eieren in liggen, vochtig en daarom is het waarschijnlijk, dat 't van tijd tot tijd opnieuw bevochtigd wordt, daar 't anders bij de broed- en lucht-warmte onmogelijk 15 dagen vochtig zou kunnen blijven“ (Thienemann). Over de wijze, waarop dit vochtig houden gebeurt, is in de literatuur niet

veel te vinden. Van Balen (De eieren van onze vogels) zegt, dat 't nest vochtig gehouden wordt met speeksel, „dat er door 't wijfje met den snavel, van 't midden uitgaande, opgesmeerd wordt.”

Spreker wijst in dit verband op 't interessante boek van Dr. Julius Fischer „Das Problem der Brütung”, waarin de schrijver met honderden voorbeelden aantoonst, dat naar zijn onderzoekingen „die Wärmeabgabe als Wirkung des Temperaturunterschiedes, d. h. die Kühlung der Eierunterseiten, sich als ein für die Brütung wesentlicher Vorgang herausstellt.” Het nest van onze zanglijster wordt in dit werk o.a. onder de rubriek „Feuchte Nester” besproken.

Br. Maurentius toont stenzelomvattend Havikskruid (*Hieracium amplexicaule*) gevonden in den tuin van de Beijard te Maastricht en een wit bloeiend exemplaar van de Gevlekte Doovenetel (*Lamium maculatum* var. *argenteum*). De heer v. Schaik deelt mede, dat hij in den St. Pietersberg eindelijk de handteekening heeft gevonden van Bory de St. Vincent. Deze publiceerde in 1819 zijn bekende beschrijving van het plateau van St. Pieter en bezocht de gangen van den St. Pietersberg in 1816 en in Juli 1819. In het laatstgenoemde jaar was hij vergezeld van Dekin en de beide heeren Behr, vader en zoon. Vaak heb ik vergeefs gezocht naar een opschrift, dat een herinnering aan een zijner tochten kon vormen, tot ik dit op 1 Juli j.l. bij opmetingen in het gangstelsel Zonneberg inderdaad aantrof. Het is gedateerd 9 Juillet 1819 en noemt de namen van

Bory en zijn begeleiders. De accolade en het cijfer 2 voor de naam Behr wijst vermoedelijk op de aanwezigheid van de beide heeren van dien naam.

De heer v. d. Gugten vraagt, of er ook verschil is, behalve dan in de geslachtsorganen, tusschen mannelijke en vrouwelijke planten. De heer Waage beantwoordt deze vraag. 't Verschil tusschen een mannelijk- en vrouwelijk dier is in eerste instantie, de aanwezigheid van testes of ovaria. Men noemt dit de primaire geslachtskenmerken. Daarnaast vindt men vaak secundaire geslachtskenmerken. Een ♂ hert heeft een gewei, het ♀ niet. Het uiterlijk verschil tusschen haan en kip, leeuw en leeuwin is bekend genoeg. Bestaan er nu ook dergelijke secundaire kenmerken bij tweekuizige planten? Inderdaad is de ♂ hennepplant groter, dan de vrouwelijke, terwijl wij 't omgekeerde vinden bij een zuringsoort (*Rumex acetosa*). Bij Bingelkruid (*Mercurialis*) zijn de bladeren lichter groen bij de mannelijke- dan bij de vrouwelijke planten. Eenige jaren geleden heeft de z.g. Manoilloff-reactie nog al wat stof doen opwaaien. Bij deze reactie gebruikt men een oxydatiemiddel (kaliumpermanganaat) en een indicator (methyleengroen). Reageert men nu op perssap van een ♂ plant, dan wordt de indicator ontkleurd, dat van een ♀ plant niet. Men meende hierin een specifiek middel te hebben, om buiten den bloeitijd ♀ en ♂ planten te kunnen onderscheiden. Er is hier wel een kwantitatief-, geen kwalitatief verschil. De hoeveelheid organische stof, die in ♀ planten grooter is dan in ♂ planten en die gemakkelijker geoxydeerd wordt dan de indicator, is oorzaak, dat de oxydatie in ♀ deelen de indicator niet, in ♂ deelen, bij gebrek aan voldoende organische stof, wel aantast.

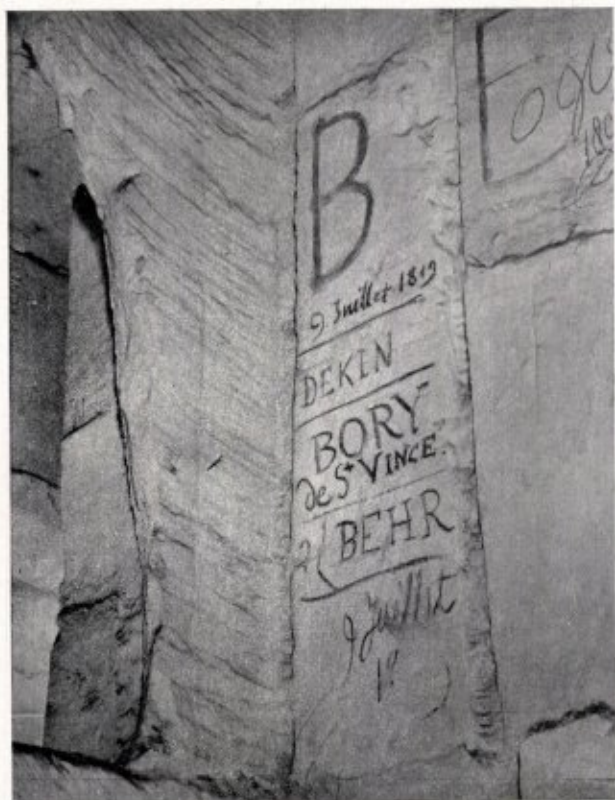

Foto D. v. Schaik

De Natuur in!

door

A. DE WEVER.

Naar Epen.

Ver over de grens tusschen Lichtenbusch en Habscheiderheide ontspringt de Geul van onder donkere dennenbosschen om vandaar langs Moresnet naar Bleiberg te stroomen, vanwaar ze zich in vele kronkelingen en bochten een weg zoekt naar ons land, dat ze in 't groote dal onder Cottessen bereikt.

Hier ligt 'n stukje land, dat zoo merkwaardig is, omdat 't de eenige plaats in Nederland is, waar 't koolgesteente aan den dag komt. Steenkool zit er wel niet in, wel belangrijke ertsen. En een bijzondere flora, de z.g. zinkplanten, heeft zich hier gevestigd.

Buiten de landgrens loopt de Geul over 'n gebied van lood- en zinkertsen, waar dezelfde flora groeit. Van hieruit neemt ze zoowel mineralen als